

# Bloedtransfusie

*Informatie*  
voor patiënten

**Inhoudsopgave**

**Wat is een bloedtransfusie?..... 3**

**Waarom een bloedtransfusie? ..... 3**

**Hoe veilig is een bloedtransfusie? ..... 4**

**Mogelijke bijwerkingen van de bloedtransfusie ..... 4**

**Kan ik een bloedtransfusie weigeren? ..... 5**

**Vragen..... 6**

**Adres en telefoonnummers ..... 7**

**Binnenkort zult u een behandeling of ingreep ondergaan, waarbij er een kans is dat u bloed toegediend moet krijgen: bloedtransfusie. Of u krijgt binnenkort een bloedtransfusie vanwege bloedarmoede. Wanneer u na het lezen hiervan nog vragen hebt, aarzelt u dan niet om deze aan uw behandelend arts te stellen.**

## **Wat is een bloedtransfusie?**

Ieder jaar ontvangen zo'n 250.000 patiënten in Nederland een bloedtransfusie. Dit kan zijn omdat iemand veel bloed heeft verloren door een bloeding of operatie. Maar ook patiënten die voor bloedziekten, kanker of andere ziekten worden behandeld, kunnen een bloedtransfusie nodig hebben.

Bloed bestaat uit veel stoffen. Voor een bloedtransfusie worden delen van het bloed gegeven met de benodigde cellen of eiwitten:

### **Rode bloedcellen (erythrocyten)**

Zij vervoeren zuurstof van de longen naar alle delen van het lichaam. Als er te weinig rode bloedcellen zijn, noemen ze dat bloedarmoede. U ziet dan bleek en u bent gauw moe. Om te meten of u wel voldoende rode bloedcellen hebt, bepaalt het laboratorium het hemoglobinegehalte (Hb). Beneden bepaalde grenzen, die afhankelijk zijn van de leeftijd en ernst van de ziekte, moeten deze cellen worden aangevuld. Verreweg de meeste transfusies zijn die met erythrocytenconcentraat (de bloedplaatjes, de witte bloedcellen en het plasma zijn er uitgehaald).

### **Bloedplaatjes (trombocyten)**

Zij zorgen ervoor dat het bloed goed stolt. Pas als iemand er véél te weinig heeft, ontstaan er problemen. In het laboratorium kunnen ze tellen of er voldoende bloedplaatjes in het bloed zitten. Soms moeten deze worden aangevuld. Sommige medicijnen (onder andere Ascal en aspirine) remmen de werking van trombocyten. Als u die gebruikt, geeft de arts u soms voor een ingreep of operatie een trombocytentransfusie.

### **Plasma**

De vloeistof waarin de bloedcellen zitten, heet plasma. De kleur van plasma is geel en er zitten heel veel verschillende stoffen in, zoals zouten, suiker, vet en eiwitten. Sommige eiwitten zijn nodig om, samen met de bloedplaatjes, het bloed goed te laten stollen. Als u dus te weinig van deze "stoleiwitten" heeft, geeft de arts u soms een plasma-transfusie. Bij heel grote bloedingen worden soms zowel erythrocyten, als plasma en trombocyten gegeven.

## **Waarom een bloedtransfusie?**

Bloedtransfusies worden door uw arts voorgeschreven als dat voor de behandeling noodzakelijk is. Uw arts doet dit echter niet zonder uw toestemming, tenzij er sprake is van een acute situatie (direct levensbedreigende situatie).

Om u te helpen tot een weloverwogen keuze te komen, zal uw arts u vooraf duidelijk inlichten over:

- de reden van de bloedtransfusie,
- de risico's die aan de bloedtransfusie verbonden zijn,
- de risico's die ontstaan wanneer u niet instemt met een bloedtransfusie,
- eventuele alternatieven voor de bloedtransfusie.

## **Hoe veilig is een bloedtransfusie?**

Om bloedtransfusies zo veilig mogelijk te maken, worden de volgende maatregelen genomen:

- Alleen gezonde mensen kunnen bloed afstaan.
- Bloeddonors geven hun bloed op vrijwillige basis: zij worden hiervoor niet betaald.
- Al het donorbloed wordt getest op de aanwezigheid van infectieuze virussen die via transfusie kunnen worden overgedragen.

Wanneer bij de bloedtests blijkt dat het donorbloed besmet zou kunnen zijn, wordt het natuurlijk niet voor transfusies gebruikt. Toch blijft er een zeer kleine kans bestaan op besmetting door de bloedtransfusie, dit ondanks het toepassen van moderne tests. Bijvoorbeeld als een bloeddonor kort geleden werd besmet, kan de aanwezigheid van de ziekteverwekker nog niet worden opgespoord. De kans hierop is klein en ongeveer 1 op de 200 duizend tot een miljoen transfusies.

Ook is het mogelijk dat de hoeveelheid ziekteverwekker in het bloed zo gering is, dat het niet kan worden aangetoond met een bloedtest. Ook kan het gebeuren dat er ziekteverwekkers in het bloed zitten, waar niet op getest wordt dan wel die we nog niet kennen.

Sanquin (de 'bloedbank') werkt voortdurend aan het verbeteren van tests om de veiligheid van bloedtransfusie zo groot mogelijk te maken.

Het is heel belangrijk dat het bloed dat iemand toegediend krijgt bij hem of haar 'past'. Daarom wordt op 2 verschillende momenten bloed bij u afgenomen om uw bloedgroep en Rhesusfactor met zekerheid vast te stellen. Sommige mensen hebben afweerstoffen tegen bloedcellen in hun bloed. Het kan dan langer duren voordat er passend bloed ('geschikte bloedgroep') wordt gevonden. Ook dit wordt zo mogelijk vooraf onderzocht.

Tenslotte moet de verpleegkundige vlak voordat u een bloedtransfusie krijgt nogmaals grondig controleren of het bloed van de donor inderdaad voor u is bestemd.

Daarom zal de verpleegkundige telkens uw naam en geboortedatum opnieuw willen horen, ook al kent de verpleegkundige u. Heeft u nog een tweelingbroer of -zus, geef dat ook telkens weer aan.

## **Mogelijke bijwerkingen van de bloedtransfusie**

Bloedtransfusie is veilig. Toch kunnen er reacties optreden. Bij aanvang en tijdens de transfusie zal de verpleegkundige u daarom regelmatig controleren op aanwijzingen voor een bijwerking.

Als een bijwerking optreedt na ontslag uit het ziekenhuis moet u contact opnemen met uw huisarts. Meld dan dat u pas geleden een transfusie heeft gehad. De huisarts kan dan contact opnemen met het ziekenhuis waar de transfusie gegeven is.

### **Allergische reactie**

Zo'n reactie is herkenbaar aan koorts, rillingen, galbulten, jeuk of een rode huid. Soms een astma-aanval. Deze kan vaak eenvoudig met medicijnen worden behandeld.

### **Vorming antistoffen tegen bloedcellen**

Meestal merkt u daar niets van en wordt het pas bij de voorcontrole voor een volgende transfusie ontdekt.

### **Soms kan er door afweerstoffen bloedafbraak optreden**

Heel acuut maar ook tot wel 28 dagen na transfusie. Bij de acute reactie krijgt u koorts, koude rillingen en/of een bloed drukdaling. Dit kan met medicijnen worden behandeld. Bij de late reactie krijgt u dagen na een transfusie bruine (colakleurige) urine of een gelige huid. Dat komt door afbraakproducten van het bloed. U moet dit melden aan de (huis)arts. Het is over het algemeen niet gevaarlijk, maar moet wel worden geregistreerd met oog op een mogelijke transfusie in de toekomst.

### **Bacteriële infectie**

Het kan voorkomen dat er in het bloed enkele (huid)bacteriën zitten, dit kan een koortsreactie geven, binnen 6 uur na transfusie.

### **Kortademigheid**

Dit kan komen door een overbelasting van het hart. Bij mensen met hartklachten houdt de arts daar rekening mee door het bloed langzamer toe te dienen en van tevoren al medicijnen af te spreken met de verpleegkundige. U moet dit melden aan de (huis)arts.

Het is echter niet zo dat koorts of kortademigheid altijd een gevolg is van de transfusie. Bij een mogelijke transfusiereactie zal altijd onderzoek worden gedaan of dit echt van het donorbloed komt.

## **Kan ik een bloedtransfusie weigeren?**

Ja, dat kunt u. Bedenkt u daarbij wel dat er niet altijd andere behandelmogelijkheden zijn. Bloedtransfusies kunnen levensreddend zijn. Er zijn operaties of behandelingen die de meeste artsen niet willen uitvoeren zonder de mogelijkheid van bloedtransfusie. De arts zal altijd met u de voor- en nadelen bespreken en de mogelijkheid voor alternatieven. Bespreek uw twijfels over het krijgen van de bloedtransfusie tijdig met uw behandelend arts.

## **Vragen**

Mocht u na het lezen nog vragen of opmerkingen hebben, legt u deze dan voor aan uw behandelend arts. Ook kunt u veel informatie krijgen via de website van Sanquin (de bloedbank): [www.Sanquin.nl](http://www.Sanquin.nl).

## **Adres en telefoonnummers**

Canisius Wilhelmina Ziekenhuis  
Weg door Jonkerbos 100  
6532 SZ Nijmegen  
Telefoon (024) 365 76 57

Website: [www.cwz.nl](http://www.cwz.nl)